

Pukovnik Petar Pešić bio je izvršilac uništenja crnogorske države po naredenju Pašića i Petra Karadorđevića

Smišljena zamka za crnogorsku vojsku

Piše: **Slobodan JOVANOVIĆ**

Već smo u nekoliko navrata iznijeli brojne dokaze i faksimile da su crnogorska vojska i država svjesno uništeni od strane srpske vlade i srpskog monarha, u čemu je veoma veliku ulogu imao srpski oficir, pukovnik Petar Pešić, koji se našao na čelu Vrhovne komande crnogorske vojske u skladu sa ugovorom Crne Gore i Rusije o vojnoj pomoći Crnoj Gori iz 1910, odnosno 1912. godine.

OBMANA

Ponovićemo samo što je sam Pešić pisao u beogradskoj „Pravdi“ od 9. maja 1925. godine: „Odnosno tvrđenje mojih kritičara, da sam savetovao pokojnom Kralju Nikoli da zaključujući mir sa Austrijom, napominjem, da sam izneo u „Ratniku“ celu istoriju tog pitanja i nemam potrebe da ga ponovo izlažem. Sem toga nalazim da bi to bilo izlišno, jer su oni suviše slabi da shvate vojno-politička pitanja toga obima. Ali moram im postaviti ovo pitanje: jesu li ma kad razmišljali o tome, kakva bi situacija bila za celokupan naš narod, da Kralj Nikola nije uputio Franji Josifu onu depešu, i da je na Solunskom frontu pored Srpske Vrhovne Komande našla i Crnogorska Vrhovna Komanda, a po proboju ovoga fronta i ulaska u Otadžbinu pored Kralja Petra i Kralj Nikola?“ Da je Pešić obmanuo javnost objavljujući depeše u „Ratniku“, piše Petar Plamenac, bivši ministar inostranih poslova

Crne Gore u vrijeme o kome je riječ, svojim tekstom u „Politici“ od 8. jula 1926. godine. Plamenac iznosi kako je Pešić izmijenio depešu svojoj vladi na Krfu, objavljenju u „Ratniku“ Obr. 9034, objavljujući i Pešićevu verziju i original. Pešićeva verzija glasi: „O. Br. 9034 1 januara 1916 g, Podgorica. Referat Nj. V. Kralju Vrhovnom Komandantu Vaše Veličanstvo, Svi komandanti odreda na zapadnom frontu tvrde, da je kod vojske postala takva demoralizacija, da je apsolutno nemoguć svaki dalji otpor i borba sa neprijateljem. Kotorski odred divizijara Martinovića sasvim se je rastrojio i više ne postoji. Hercegovački odred je takođe u rđavom stanju i vojnici neće da se bore, a od lovčenskog odreda može se računati samo na Kučko - Bratonošku brigadu. Komandanti Lovčenskog i Kotorskog odreda nemaju više ni jednog topa. Vojska je gladna i sa vrlo malo municije i kako komandanti javljaju nema izgleda da će se ovo stanje moći popraviti. Iznoseći ovo stanje vojske meni je čast predložiti sledeće: 1.- Produžiti pregovore za mir sa neprijateljem, koje je Kraljevska Vlada otpočela pre pet dana; 2.- Dvor. Kraljevska Vlada, strani poslanici i Vrhovna Komanda da odu u Skadar najdalje još sutra; 3. - Kod Skadra organizirati odbranu od tamošnje vojske i sve

koje možemo izvući iz Crne Gore i pod zaštitom utvrđenja i Drima, produžiti borbu. Nečelnik Štaba Pukovnik Pešić, s.r.“ ... A original, čiji faksimil pošeljuje Plamenac, tačno glasi ovako: „VRHOVNA KOMANDA Obr. 9034. REFERAT Nj. V. Kralju Vrhovnom Komandantu Vaše Veličanstvo, Svi komandanti odreda na zapadnom frontu tvrde, da je kod vojske postala takva demoralizacija, da je apsolutno nemoguć svaki dalji otpor i borba sa neprijateljem. Kotorski odred divizijara Martinovića sasvim se je rastrojio i više ne postoji. Hercegovački odred je takođe u rđavom stanju i vojnici neće da se bore, a od lovčenskog odreda može se računati samo na Kučko - Bratonošku brigadu. Komandanti Lovčenskog i Kotorskog odreda nemaju više ni jednog topa. Vojska je gladna i sa vrlo malo municije i kako komandanti javljaju nema izgleda da će se ovo stanje moći popraviti. Iznoseći ovo pravo stanje vojske, meni je čast obratiti pažnju Vašem Veličanstvu, da se pod ovakvim uslovima borba apsolutno ne može voditi i da treba odmah najhitnije učiniti ovo: 1. - Tražiti mir sa neprijateljem, pošto nije hteo primiti predlog Kraljevske Vlade o primirju, koji je učinjen pre dva dana;

2.- Dvor. Kraljevska Vlada, strani poslanici i Vrhovna Komanda da odu u Skadar najdalje još sutra; 3. - Kod Skadra organizirati odbranu od tamošnje vojske i sve koje možemo izvući iz Crne Gore i pod zaštitom utvrđenja i Drima, produžiti borbu, ako neprijatelj ne primi častan mir. 31 decembra 1915 god. Kruševac. Načelnik Štaba, Pukovnik - Serdar, Pet. Pešić, s.r.“ Očigledno je da je Petar Pešić imao namjeru da obmane javnost, sakrivajući da je on (teško da je on mogao donijeti sam takvu odluku) sugerisao kralju Nikoli da potpiše mir, svjesno mijenjajući datum na depeši i lažno pišući da je pregovore „Kraljevska Vlada otpočela pre pet dana“ sa Austrijancima!

RASPUŠTANJE

Crnogorski ministri koji su ostali u zemlji, uz saglasnost serdara Janka Vukotića i knjaz Mirka, donijeli su 21. januara 1916. odluku o raspuštanju vojske i 4 dana nakon toga su potpisane Odredbe o polaganju oružja sa Austrijom. Srpska propaganda je iskoristila polaganje oružja da optuži kralja Nikolu kao jedinog odgovornog za to, iako je starom kralju sugerisano i sa Krfa, od srpske vlade, preko Ljubomira Mihailovića, srpskog ambasadora u Crnoj Gori, i direktno od Petra Pešića da se potpiše kapitulacija, što se jasno vidi iz navedene depeše. Na pisanje Pešića u beogradskom „Vremenu“ da je „napu-

stio Crnu Goru, po naredenju moje vlade i zajedno sa Vrhovnom Komandantom Kraljom Nikolom 3. januara i otišao u Skadar“, tvrdeći da je „prostačka laž da sam ja pobegeo iz Crne Gore“, Plamenac odgovara da se „trivijalnim izrazima ne služim nikada i nalazim da otmene treba biti u svim prilikama“. Zatim, dodaje: „Ali tvrdim ovo: g. Pešić je napustio Crnu Goru 4. januara 1916 g. po ponoći - prije zore, dakle noću, a pok. Kralj Nikola ju je napustio 6. januara 1916 u 4.30 po podne, preciziramo po podne. Dakle ne zajedno sa g. Pešićem, već tri dana i dvije noći poslije g. Pešića, šefa štaba Vrhovne Komande crnogorske vojske. Svedoci su za ovo što kažem serdar Janko Vukotić, sad đeneral i komandant III armijske oblasti u Skoplju i g. Živojin Babić đeneral i član Državnog Saveta.“ A tvrdnje Pešića, takođe u „Vremenu“, da je crnogorska vojska mogla makar sa 14.000 vojnika odstupiti ka Skadru, najbolje demantuje serdar Janko Vukotić, koji je zamijenio Pešića nakon njegovog bjekstva iz Crne Gore, u intervjuu „Jutarnjem listu“ 1. aprila 1918. godine: „Pukovnik Pešić napustio je Crnu Goru 17. ili 18. januara 1916, i na odlasku mi saopštio, da ga, po kraljevoj naredbi, imam zamjeniti u dužnosti ... Primiv na ovaj način dužnost načelnika štaba, a računajući, da će srpska vojska, kao što mi je rekao pukovnik Pešić, u dovoljnoj snazi zauzeti odbrambene položaje duž Bojane i oko

Skadra, te meni i mojoj vojsci osigurati jedinu odstupnicu preko Skadra, ja sam odmah, po odobrenju kralja Nikole, izdao naredenje čitavoj crnogorskoj vojsci - od koje se skoro veći dio nalazio duž rijeke Tare i Lima i na hercegovačkoj granici - da odstupi pravcem na Podgoricu, odatle ćemo preko Skadra za Albaniju. Kralj Nikola je otputovao iz Podgorice 19. januara u Skadar, a 20. januara iz Skadra dalje. Iste večeri nastupile su austro-ugarske čete, ni od koga nesmetane, uz rijeku Bojanu, a sutra dan, 21. januara, ušle su u Skadar, i tako nam presjekle jedinu moguću odstupnicu prije nego je i jedan moj vojnik od hercegovačkog odreda ili sandžačke vojske stigao u Podgoricu.“ Razlike u datumima između Vukotića i Plamenca su u računanju vremena po starom i novom kalendaru. Malo ko objektivan može sumnjati u smišljenu prevaru i zamku koja je učinjena Crnoj Gori i njenom kralju od strane srpske, krfske vlade i srpskog kralja, nakon koje joj je zadat završni udarac Krfskom deklaracijom iz jula 1917. godine, dok je tzv. Podgorička skupština 1918. samo njena faktička egzekucija. Slaviti danas sramnu nasilnu aneksiju Crne Gore 1918. godine ravno je saučesništvu u ondašnjem ubijanju Crne Gore i Crnogoraca, nevjerovatnim zločinima kojih se grozio čitav svijet i, konačno, izdaji svoje zemlje, izdaji Ustava Crne Gore i zakletve date crnogorskom kralju i državi.